

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Unntatt Offentlighet
Offhl §5a jf fvl §13

Vår ref.
08/748-3-HW

Deres ref.

Dato:
11.09.2008

EGENANDELER VED STERILISERING

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til tidligere korrespondanse om forskjellsbehandling av kvinner og menn ved egenandeler på sterilisering. Det tidligere Likestillingsombudet og klagenemnda for likestilling fant i 2003 at praksisen var lovstridig. Det koster imidlertid fortsatt fem ganger så mye å sterilisere seg for kvinner som for menn.

Likestillings- og diskrimineringsombudet rettet en ny henvendelse til departementet den 25. april 2006 om saken. Departementet så imidlertid ikke noen grunn til å vurdere praksisen på nytt.

Likestillings- og diskrimineringsombudet mottar fortsatt henvendelser fra kvinner som reagerer på de ulike egenandelene ved sterilisering. Senest 8. mai 2008 mottok ombudet e- post fra en kvinne som skriver dette om sin situasjon:

"Jeg er en kvinne på 32 år, har to barn (14 og 4 år) og har kommet til det valget at jeg vil sterilisere meg. Jeg har brukt p- piller i mange år, og merker nå store bivirkninger av pillene. Stiller meg svært undrende til hvorfor det er så store forskjeller på sterilisering (av) kvinner og menn. Pr. dags dato, er det billigere å sterilisere naboens hest - enn meg. Synes den markante prisforskjellen er diskriminerende hvorfor skal ikke kvinner ha den samme muligheten som menn uten å måtte ty til forbrukslån for å slippe p- piller???"

Forskjellig pris på sterilisering for kvinner og menn, reiser etter ombudets oppfatning spørsmål om kvinner og menn mottar likeverdige helsetjenester og om en slik praksis er i strid med Norges forpliktelser etter FNs kvinnekonvensjon. Etter kvinnekonvensjonen skal blant annet likeverdige helsetjenester til kvinner og menn sikres.

FNs kvinnekonvensjon ble inkorporert i likestillingsloven i 2005. Forbudet mot forskjellsbehandling av kvinner og menn i likestillingsloven § 3 omfatter også tilgang til likeverdige helsetjenester. Avdeling for kvinnerett, Institutt for offentlig rett, skrev blant annet dette i sin høringsuttalelse i forbindelse med inkorporeringen av Kvinnekonvensjonen i norsk lov, pkt. 4 (s. 5):

”Det vises i denne sammenhengen til at det norske regelverket er kjønnsnøytralt. Allikevel er det mange eksempler på at forvaltningen tolker lover i strid med både likestillingslovens og kvinnekonvensjonens forutsetninger. Innarbeiding gjennom lov vil bidra til å synliggjøre og konkretisere diskrimineringsforbudet i forhold til lovgivningen som er av betydning for kvinners rett til helse, arbeid og utdanning m.m.

Et ferskt eksempel er steriliseringssaken som ble behandlet av den tidligere Klagenemnda for likestilling, sak nr. 4/2003. Kvinnekonvensjonens utgangspunkt er at begge kjønn uavhengig av biologiske forskjeller, skal ha lik rett til helse, herunder prevensjon. Når det i Norge er dyrere å sterilisere seg for en kvinne enn for en mann, er det i strid med konvensjonens forutsetning om at helsetjenester må tilrettelegges slik at det ikke blir forskjellsbehandling av kvinner og menn på grunnlag av biologiske forskjeller. ”

Likestillings- og diskrimineringsombudet skal føre tilsyn med at norsk rett og forvaltningspraksis samsvarer med de forpliktelsene Norge har etter Kvinnekonvensjonen, jf diskrimineringsombudsloven § 1, tredje ledd.

Likestillings- og diskrimineringsombudet ber derfor departementet vurdere om praksis i dag, der det koster fem ganger så mye for kvinner å sterilisere seg som for menn, er i overensstemmelse med statens forpliktelser etter FNs Kvinnekonvensjon, til likebehandling av kvinner og menn, uavhengig av biologiske forskjeller.

Med vennlig hilsen

Beate Gangås

Elisabeth Lier Haugseth
avdelingsleder